

Invasiva grupp A-streptokocker

Region Västmanland

2023

Anders Krifors, Chefläkare

Daniel Heimer, Smittskyddsläkare

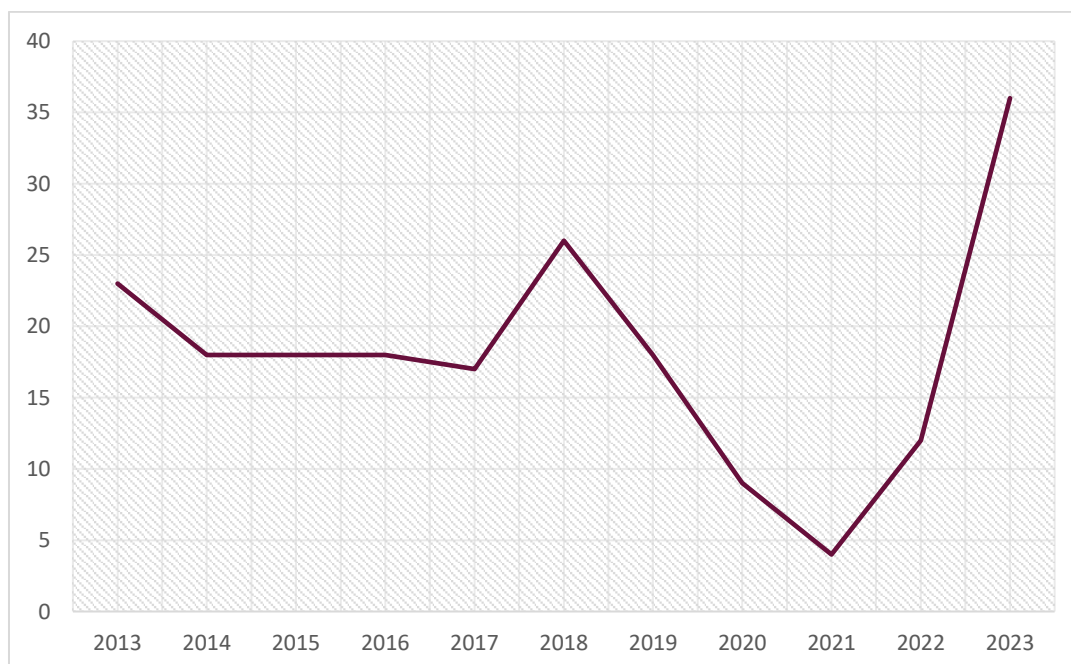
Slutsats

Totalt registrerades 36 fall av invasiva grupp A-streptokocker i Region Västmanland under 2023, varav hälften utgick från hud- och mjukdelsinfektioner. Nära hälften av patienterna sökte akutmottagningen inom ett dygn från symtomdebut, och inga hinder i kontakten med vården kunde identifieras. Samtliga patienter erhöll adekvat antibiotikabehandling. En fjärdedel av patienterna vårdades på intensivvårdsavdelning. Tre patienter avled inom 30 dagar från ankomst till sjukhus, men samtliga var av olika anledningar vårdbegränsade. Inga fall av nekrotiserande fasciit observerades, men fem fall genomgick kirurgi för att utesluta detta. Med reservation för rapportens begränsningar konstateras att patienterna har erhållit adekvat vård och behandling inom rimlig tid.

Bakgrund

Grupp A-streptokocker är vanligt förekommande vid ytliga hudinfektioner och halsfluss, och de allra flesta som insjuknar får milda symtom i form av feber och halsont. Barn kan bära på bakterien i halsen utan att uppvisa några tecken på sjukdom. I sällsynta fall kan bakterien ge upphov till allvarlig invasiv sjukdom med sepsis och svår mjukdelsinfektion, så kallad nekrotiserande fasciit. Under det senaste året har det rapporterats en ökad förekomst av invasiva grupp A-streptokocker i Europa. Även i Sverige rapporterades det högsta antalet fall sedan 2004, med totalt 1 327 fall under 2023, varav 141 fall var barn under tio år. Jämfört med 2022, då endast 374 fall rapporterades, är detta en betydande ökning. Även i Region Västmanland observeras samma trend (figur 1).

Figur 1. Antal fall av invasiva grupp A-streptokocker i Region Västmanland 2013–2023

Folkhälsomyndigheten har inte identifierat någon särskilt aggressiv variant av grupp A-streptokocker i samband med denna ökning. Enligt deras bedömning skiljer sig fallen inte genetiskt från tidigare cirkulerande stammar. Ökningen beror i stället sannolikt på minskad immunitet i befolkningen efter pandemiåren.

Sjukdomsförloppet kan vara mycket hastigt, och tidig adekvat behandling är av stor vikt. För att närmare beskriva patientgruppen och utvärdera handläggningen av de 36 fall av invasiva grupp A-streptokocker som registrerades 2023 genomfördes denna kvalitetsuppföljning i samarbete mellan patientsäkerhetsteamet och smittskydds-enheten. Frågeställningen var om det funnits brister i vårdkedjan och omhändertagandet av dessa patienter och i så fall var insatser för att förbättra patientsäkerheten främst bör riktas.

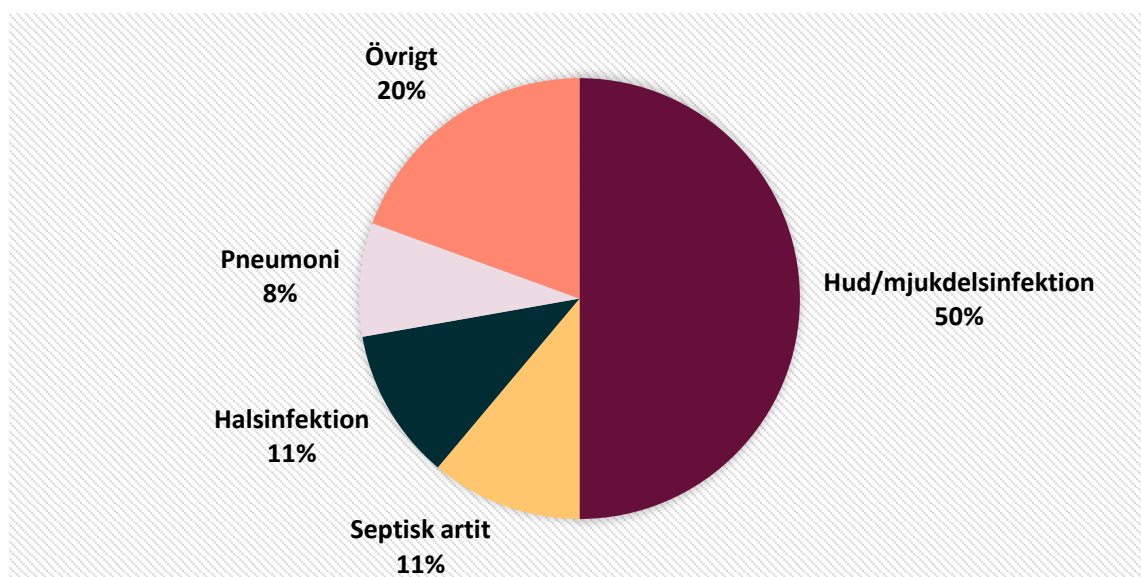
Metod

Patientuppgifter för de fall av invasiva grupp A-streptokocker som anmälts till SMINET-registret inhämtades. Därefter genomfördes en journalgranskning av chefläkare Anders Krifors, efter godkännande av verksamhetschefer för berörda kliniker.

Resultat

Under 2023 registrerades 36 fall av invasiva grupp A-streptokocker i Region Västmanland. Medianåldern hos patienterna var 68 år, och fem fall (14%) var under 10 år gamla. Sexton av fallen (44%) var kvinnor och fem (14%) bedömdes ha ett nedsatt immunförsvar utifrån medicinering eller bakomliggande sjukdomar. Symtomduration vid första vårdkontakt var i median 2 dagar, och det dominerande söksymtomet var feber (80%). Fyrtiofyra procent sökte vård inom ett dygn från symtomdebuten. Fokus för infektion bedömdes i hälften av fallen utgöras av hud- och mjukdelsinfektioner, se figur 2.

Figur 2. Infektionsfokus, n=36

Inget fall av nekrotiserande fasciit observerades under 2023, men fem (14%) patienter genomgick kirurgisk exploration för att utesluta detta. Totalt genomgick 13 patienter någon typ av kirurgisk intervention, såsom dränage av abscess eller spolning av led.

Samtliga patienter erhöll antibiotika verksamt mot grupp A-streptokocker under det första vård dygnet. Exakt tidpunkt för administrering av adekvat antibiotikabehandling var inte möjligt att utvärdera på grund av bristande registrering av antibiotika som administrerats på akutrummet. Nio av patienterna (25%) vårdades på intensivvårdsavdelning. Tre patienter (8%) avled inom 30 dagar från ankomst till sjukhuset. Av de tre patienter som avled var en patient palliativ utifrån spridd pankreasmalignitet, en patient avled till följd av tarmperforation, tillsynes orelaterad till invasiva grupp A-streptokocker, och den sista patienten övergick vården tidigt till palliation utifrån en ålder på 96 år och svår sjukdom. Den totala vårdtiden var i median 7 dagar, med ett medelvärde på 11. Den längsta vårdtiden uppmättes till 45 dagar.